

OBECNÉ

Jarmila BEDNAŘÍKOVÁ, *Frankové a Evropa*, Vyšehrad, Praha 2009

336 s., ISBN 978-80-7021-942-3

Brněnská historička Jarmila Bednaříková ve své další monografii k dějinám raného středověku obrátila pozornost na dějiny Franků, jejich konverzi ke křesťanství, fungování franského kmenového svazu a rovněž na pozdější christianizační úsilí tohoto předstátního útvaru. Vedle zmíněných témat se v textu často vynořuje otázka tradice a jejich jednotlivých složek, jež se podílely na utváření jediného germánského státu, přeživšího zmatky doby stěhování národů (s. 13). Opominuty nejsou ani otázky administrativy, práva, zemědělství, obchodu, správy a každodennosti.

V úvodní části se autorka zaměřila na franské kmeny, které sídlily v prostoru mezi Moselou, Maasou a Rýnem, a popisuje jejich složitou koexistenci i zásahy římské říše v této oblasti. Vzhledem k šíři současného bádání a rozdílnosti jednotlivých interpretací, které jsou díky zakladatelskému charakteru tohoto období jablkem sváru mezi národními historiografiemi, upouští autorka od rozsáhlejšího rozboru jednotlivých koncepcí a hlavní slovo vyhrazuje pramenům. Chronologické líčení s řadou detailů je dovedeno od dob Caesara až k Chlodvíkovi, zakladatelské osobnosti franského státu.

V následující kapitole, věnované „rozhodnutí světodějněho významu“ (s. 80) – Chlodvíkově přijetí křesťanství, jež svými důsledky významně přispělo k likvidaci ostatních kmenových franských králů a k budování franského státu, jsou srovnány jednotlivé prameny, včetně Řehoře Tourského, vztahující se k této události. Podle autorky se křest odehrál nejdříve v roce 498, spíše však 499 (s. 107). Výklad pokračuje nahlédnutím do společenského uspořádání a fungování franského státu, jenž vznikl synkrezí mnoha faktorů a prorůstáním různorodých tradic. Za nejzásadnější považuje autorka vypracování práva, zapojení církve do služeb státu, integraci galořímského obyvatelstva

a využití soukromých majetků do služeb státu, jež však později vedlo k partikularizaci franského království. Základy státu, vzniklého integrací mnoha různých faktorů, byly podle Bednaříkové zdravé (s. 168–169).

Další část knihy, zaměřenou na otázky vlivu církve na fungování státu a na svědectví legend o franském království, resumuje autorka lapidárním závěrem, že úspěšná spolupráce franských králů s církví byla zásadním faktorem úspěšného fungování říše; legendy, jejichž výpovědní hodnotu však předem omezuje sám způsob zvolené interpretace, pak představují pro autorku zásadní pramen k poznání zbožnosti franských křesťanů, což do jisté míry mělo ovlivnit podobu křesťanství ve značné části Evropy.

Závěr publikace je věnován misii, která se výrazně podílela na připojení periferních oblastí a území vně franského vlivu k říši nebo ke zvýšení vlivu Franků v dané oblasti. Zároveň však misie dle autorky nebyla pouze účelovou zbraní k šíření víry, jehož způsob se v dlouhém trvání franské tradice výrazně proměňoval. V hodnotícím resumé shrnuje autorka jednotlivé aspekty franského vlivu na evropské dějiny, přičemž poukazuje na spolupráci s církví, jež se ukázala jako sebezáchovná a plodná pro obě strany (s. 258). Za mimořádně šťastné pak považuje spojení tří prvků: katolické církve, římské tradice a vývoje vlastní franské společnosti.

Kniha kopírující svým pojetím dvě předešlé monografie k problematice stěhování národů je především popularizačním pohledem na nesmírně komplikovanou epochu evropských dějin, jež se v posledních letech těší intenzivnímu badatelskému zájmu. V některých pasážích – platí to především pro kapitolu o legendách – by bylo prospěšnější reflektovat závěry novějšího hagiografického bádání, jak už však bylo řečeno, mohla by tím významně utrpět koncepce celé knihy. Významným kladem je důsledná práce s prameny, jež mohou pobídnout k dalšímu studiu dějin raně středověké Evropy.

JIŘÍ KNAP